

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Факультет інформаційних технологій та економіки
Кафедра обліку і фінансів**

СХВАЛЕНО

на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету інформаційних
технологій та економіки

_____ /Тетяна ШТЕРМА/

«___» _____ 2025 р.

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

«Біржова справа»

**Освітньо-професійна
програма:**

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок

Спеціальність:

072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

Галузь знань:

07 «Управління та адміністрування»

Рівень вищої освіти:

перший (бакалаврський)

D «Бізнес, адміністрування та право»

Факультет:

Інформаційних технологій та економіки

Мова навчання:

українська

Розробник:

Жук Інна Іванівна, кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку і фінансів

Профайл викладача

<https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/ite-faculty/department-of-accounting-and-finance/#>

E-mail:

zhuk_inna@i.ua

Консультації

четвер з 10.00 до 13.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Біржова справа» призначена для формування у студентів комплексного розуміння механізмів функціонування біржових ринків, принципів організації та управління біржами, особливостей біржових товарів та законодавчого регулювання біржової діяльності в Україні. Курс охоплює теоретичні основи біржової торгівлі, її історичний розвиток і сучасний стан світового та вітчизняного біржового ринку, а також практичні аспекти організації біржових торгів, укладання біржових угод, брокерської діяльності та методів управління цінними ризиками, що забезпечує підготовку фахівців для професійної роботи на товарних, фондових та валютних біржах в умовах глобалізації економіки.

Дисципліна «Біржова справа» є складовою навчального плану, вона є вибірковою для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, побудована відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 4 кредити. Форма підсумкового контролю – залік.

2. Мета та завдання вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Біржова справа» є забезпечення ґрунтовної теоретичної і практичної підготовки студентів з біржової торгівлі, глибоке розуміння тенденцій розвитку та сучасних модифікацій моделей сучасних бірж; формування вмій та навичок аналізу основних напрямів та інструментів торгівлі; детальне опрацювання сутності, методів та механізмів біржової торгівлі як в Україні, так і за її межами в контексті системної економічної трансформації та глобалізації. Україна йде шляхом створення умов для функціонування інфраструктурних інститутів, таких як товарні, фондові та валютні біржі. Ситуація на ринках сільськогосподарської сировини, валюти та цінних паперів в Україні потребує впровадження механізмів страхування цінних та курсових ризиків, що без опанування правил строкової біржової торгівлі зробити практично неможливо.

Завдання дисципліни «Біржова справа» є: розкриття економічної сутності біржі; виявлення особливостей процесу створення бірж та їх структури в Україні; ознайомлення зі світовим досвідом роботи бірж; узагальнення практичних аспектів укладання біржових угод; опанування методів біржового посередництва; оцінка стану і тенденції розвитку біржової кон'юнктури; дослідження кон'юнктури біржового ринку та механізму котирування цін.

Предметом вивчення дисципліни є основні принципи організації й здійснення біржових торгів та функції і завдання посередників на біржі. Біржі відображають тенденції економічного розвитку і мають важливу роль у формуванні сучасної інфраструктури ринкової економіки в Україні, а біржовий ринок, одержавши належне економічне середовище, дозволить вирішити проблему формування ринкової кон'юнктури на основі попиту і пропозиції. Розвиток біржових відносин сприятиме ліквідації тіньового ринку сільськогосподарської, промислової, видобувної продукції завдяки легалізації й прозорості значної кількості товарних й грошових потоків.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- основні принципи організації та проведення біржових торгів на товарній, валютній і фондовій біржі;
- способи оцінки ефективності функціонування учасників біржового ринку на різних етапах процесу управління усіма видами біржових угод;
- види фінансових інструментів, які обертаються на біржовому ринку й методи оцінки їх вартості.

вміти:

- формувати інформаційну базу аналізу біржової діяльності, визначати способи її оброблення, систематизації та застосовувати або модифікувати існуючі програмні засоби для професійної діяльності на фінансовому біржовому ринку;

- обґрунтовувати альтернативні стратегії поведінки учасників біржі на основі аналізу та прогнозування процесів і явищ на національному та міжнародному біржовому ринку;
- оцінювати ринкову вартість цінних паперів, обчислювати рахунки клієнтів за ф'ючерсними контрактами та використовувати механізми зниження ризиків у біржовій діяльності.

3. Компетентності та результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення

Програмні результати навчання:

ПРО2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем

ПРО3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури

ПРО7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПРО10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПРО16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Сутність біржової торгівлі, її становлення і розвиток

Тема 2. Біржа як організатор торгівлі на ринку

Тема 3. Біржовий товар і його базисні ринки

Тема 4. Організація біржі та її управління

Тема 5. Законодавчо-правове регулювання біржової діяльності в Україні

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Сучасний стан світового біржового ринку

Тема 7. Аналіз біржової торгівлі в Україні

Тема 8. Організація біржового торгу

Тема 9. Біржові угоди

Тема 10. Брокерська діяльність

5. Методи навчання. Система контролю та оцінювання результатів навчання.

Способи організації пізнавальної діяльності студентів, спрямовані на засвоєння знань, формування умінь і навичок, що базуються на основі груп **методів навчання**:

- теоретичні методи;
- практичні методи;
- інтерактивні методи;
- методи самостійної роботи.

Система контролю поєднує сукупність методів і форм оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти.

Методи оцінювання:

- усне опитування - (0-3 бали);
- письмове опитування - (0-3 бали);
- тестування; (0-5 бали);
- презентація результатів виконаних завдань, доповіді; (0-5 балів);
- аналітичні звіти; (0-5 балів);
- розв'язування практичних ситуацій; (0-3 бали);
- отриманий сертифікат з неформального, інформального навчання - (5-15 балів);
- публікація тез чи статті (5-10 балів);
- модульна контрольна робота (0-20 балів)
- підсумковий контроль – залік (сукупність балів за семестр).

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять, самостійної роботи впродовж семестру, модульних контрольних робіт за накопичувальною системою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати неформального та інформального навчання, наукової роботи).

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за певний період навчання студентів. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль з даної дисципліни - у формі заліку

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECES.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою, що використовується у закладі вищої освіти та фахової передвищої освіти	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	60-69	3 (задовільно)
E	50-59	
FX	35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Залік:

Поточний контроль		Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний ознайомитися з Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» та неухильно його дотримуватися. Текст документа розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету. В освітньому процесі студент має виявляти дисциплінованість, ввічливість, доброзичливість, чесність і відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Дозволяється використання інструментів штучного інтелекту за умови дотримання принципів академічної доброчесності.

6. Література

Основна

1. Закон України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків» від 30 жовтня 1996 року № 448/96-ВР (зі змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23 лютого 2006 року № 3480-IV (зі змінами і доповненнями).
3. Закон України «Про товарні біржі» від 10 грудня 1991 року № 1956-XII (зі змінами і доповненнями).
4. Податковий кодекс України 2 грудня 2010 року № 2755-VI (зі змінами і доповненнями).

5. Цивільний кодекс України 16 січня 2003 року № 435-IV (зі змінами і доповненнями).
6. Гавриш О.М., Пісковець О.В., Мартиненко М.О. Біржова діяльність. Київ : ДУТ, 2020. 230 с.
7. Приходько Д. О. Основи біржової діяльності. Підручник. Харків : ФОП Бровін О. В., 2021. 280 с.
8. Гончарук, Я. М., Жук, І. І., Семенів, Л. В., & Осадчук, М. М. (2025). USE OF FINANCIAL TECHNOLOGIES IN STATE MANAGEMENT OF CASH FLOWS AND BUDGETARY POLICY OF UKRAINE. SCIENTIFIC NOTES OF LVIV UNIVERSITY OF BUSINESS AND LAW, (44), 45-55. Retrieved from <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1524>
9. I.Zhuk. Financial and legal instruments for promoting the implementation of sustainable development policy of the state (States, Region). Journal of management Information and Decision Sciences, 24(3), – 1-16, (2021). (Scopus).
10. I.Zhuk. Features of public-private partnership financing as an economic and legal tool for sustainable development WSEAS TRANSACTIONS on BUSINESS and ECONOMICS DOI: 10.37394/23207.2021.18.75 E-ISSN: 2224-2899 – 794-802, Volume 18, 2021. (Scopus).
11. I.Zhuk. Publik Administration System in the Field of Finance Under the Influence of Digitalization / Economic Affairs, Vol. 67, No. 03, pp. 225-231, June 2022 /DOI: 10.46852/0424-2513.3.2022.11. (Scopus).
12. І. Жук. Інструменти фінансового забезпечення інноваційної діяльності в умовах нестабільного інвестиційного клімату. І.І Жук, В.В Маниліч, І.В Маниліч Актуальні питання економічних наук. 2025

Допоміжні джерела інформації

Офіційні сайти українських, закордонних та криптобірж:

13. АТ «Фондова біржа «ПФТС» <https://pfts.ua/trade-info/>
14. ПАТ «Фондова біржа «Перспектива» <https://fbp.com.ua/>
15. ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа» <https://www.uicegroup.com/>
16. АТ «Українська біржа» <https://www.ux.ua/>
17. Нью-Йоркська фондова біржа (NYSE): <https://www.nyse.com/>
18. NASDAQ: <https://www.nasdaq.com/>
19. Токійська фондова біржа (Tokyo Stock Exchange, TSE): <https://www.jpx.co.jp/english/>
20. Лондонська фондова біржа (London Stock Exchange, LSE): <https://www.londonstockexchange.com/>
21. Гонконгська фондова біржа (Hong Kong Stock Exchange, HKEX): <https://www.hkex.com.hk/>
22. Франкфуртська фондова біржа (Frankfurt Stock Exchange): <https://www.deutsche-boerse.com/dbg-en/>
23. Шанхайська фондова біржа (Shanghai Stock Exchange, SSE): <http://www.sse.com.cn/>
24. Пан-європейська фондова біржа Euronext: <https://www.euronext.com/>
25. Binance: <https://www.binance.com/>
26. Coinbase: <https://www.coinbase.com/>
27. Kraken: <https://www.kraken.com/>
28. Bitstamp: <https://www.bitstamp.net/>
29. Інвестування. Міжнародний фінансовий та крипторинок. <https://www.investing.com/>